

Дата : 14.11.2022 р.

Клас : 7-С клас

Предмет : природознавство

Тема : Зовнішній вигляд кущів. Різниця між деревом і кущем.

НАВЧАЛЬНИЙ МАТЕРІАЛ

На попередньому уроці ви дізналися про зовнішній вигляд дерев, їх лікувальні властивості та використання у промисловості. Пригадайте, з яких частин складається доросле дерево. Яке призначення коренів дерева? Яке значення у житті дерева відіграє стовбур? З яких частин складається стовбур? Яке призначення кори дерева? Що таке деревина? Де розташована серцевина стовбура? Як дізнаються про вік дерева? Що виготовляють із деревини? Які лікувальні властивості дерев вам відомі?

Сьогодні на уроці ви дізнаєтеся про зовнішній вигляд кущів і чим вони відрізняються від дерев.

Кущ — це рослина з численними дерев'янистими стеблами (стовбурами). Кущ має дуже короткий головний стовбур. Він міститься в ґрунті. Він майже не помітний. Над ґрунтом стовбур одразу розгалужується, утворюючи декілька тонких стовбурів. Вони тверді, вкриті корою і набагато тонші від стовбурів дерев.

Кущі ростуть у висоту на декілька метрів. Це багаторічні рослини. Деякі з них, наприклад чорниця та брусниця, живуть до 300 років.

Отже, кущі відрізняються від дерев за такими показниками:

- кількість стовбурів, які виходять із землі (у куща — декілька, у дерева — один);
- висота стовбура (у куща нижчі стовбури, ніж у дерева);
- товщина стовбурів (у куща тонші стовбури, ніж у дерева).

Кущ ліщини

В Україні в садах і лісах росте чимало кущів. Ягоди багатьох із них їстівні, багаті на вітаміни. Корисні для людей плоди малини, ожини, смородини, агрусу, бузини, ліщини, шипшини, терену та інших.

- Яким кушам належать плоди на малюнках?

Але є кущі, плоди, гілки й листя яких шкідливі для здоров'я людини. Наприклад, ягоди таких кущів як **вовче лико (вовчі ягоди), паслін солодко-гіркий, жимолость звичайна (лісова), крушина ламка — отруйні**. Їх їсти не можна. Навіть запах вовчого лика здатний викликати головний біль, кашель, чхання й нежить. Восени з'являється отруйна червона ягода витягнутої форми. Її небажано не тільки вживати, але й чіпати. Отруйна також кора цієї рослини. Вона здатна викликати появу пухирів і виразок на поверхні шкіри.

Паслін солодко-гіркий росте біля водойм, у сирих ярах, дубових лісах. Отруйними є як його червоні овальні плоди, так і листя. Останнє виділяє неприємний аромат.

Вовче лико

Паслін солодко-гіркий

Жимолость звичайна (лісова) має плоди яскраво-червоного кольору. Вони зібрані в невеликий пучок. Ягоди жимолості нагадують плоди червоної смородини. Деякі птахи ними харчуються. Але для людини вони отруйні.

Крушина ламка також має отруйні плоди. Спочатку вони червоного кольору, а після повного дозрівання стають синьо-чорними. Ягода крушини ламкої має 2-3 кісточки. Цвіте рослина в травні-червні. Плоди дозрівають у липні-серпні.

Жимолость звичайна (лісова)

Крушина ламка

Діти, запам'ятайте: невідомі ягоди їсти небезпечно!

Незнайомі кущі не можна чіпати.

Дотик до кори, листя чи ягоди отруйної рослини може зашкодити вашому здоров'ю.

Ягоди потрібно вживати тільки з дозволу дорослих.

Запам'ятайте

Кущ — рослина з численними дерев'янистими стеблами (стовбурами).

Дайте відповіді на наступні запитання:

- 1. Що таке кущ?
- 2. Чим відрізняється кущ від дерева?
- 3. Які кущові рослини вам відомі?
- 4. Плоди яких кущових рослин ви їли?
- 5. Ягоди яких кущів є небезпечними для здоров'я?

Виконайте завдання

- 1. Відгадайте загадки. Відповіді запишіть у зошит.

а) У вінку зеленолистім,

У червоному намисті,

Видивляється у воду

На свою хорошу вроду.

І червона, й соковита,

Та гірка вона все літо.

Припече мороз — вона

Стала добра й смачна.

(К...на)

б) Ягоди смачні ці,

Люблять їх ведмеді.

Не горобина, не калина,

А з колючками...

(М...на)

в) І солодкі, і корисні,

Чорні грона в мене,

А червоні дуже кислі,

Бо іще зелені.

(С...а)

Цікаво знати...

Калина — один із головних українських символів. Про неї склали багато пісень, легенд, віршів, оповідань і казок. Калина отримала своє ім'я від старослов'янської назви Сонця — Коло. Символізує калина життя, кров, красу та вогонь.

Існує легенда про те, як з'явилася калина в наших краях. Було це давно-давно, ще в ті давні часи, коли на нашу землю постійно нападали турки й татари.

Одного разу в неділю все село гуляло весілля в Калинки. Та раптом, мов чорна хмара, налетіли вороги. Усі чоловіки кинулися захищати село. Дівчата, щоб не потрапити в полон, тікали до болота. Вони навіть відірвалися від погоні, але болото затягнуло їх.

Там, де дівчата потонули, з часом вирости кущі з червоно-вогняними ягодами. Дали люди їм назву калина. Відтоді росте і красується в усіх куточках України калина. Старі люди кажуть, щоб калина довше зберігала свої цілющі властивості, краще зривати ягоди саме в неділю.

Домашнє завдання : опрацювати поданий матеріал